

СЕКЦІЯ 3
РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ

УДК 336

Багрій Максим
студент групи ПФМ-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Крупка Андрій
кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**РОЗРОБКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЗОВНІШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА**

У сучасних умовах господарювання підприємства функціонують у середовищі, що характеризується високим рівнем невизначеності, динамізму та нестабільності. Постійні зміни макроекономічних, політичних і соціальних чинників, коливання фінансових ринків, воєнно-політичні ризики, інфляційні процеси та нестабільність валютного курсу істотно ускладнюють процес ухвалення управлінських рішень.

За таких умов особливого значення набуває розробка та реалізація ефективної фінансової стратегії підприємства, яка забезпечує адаптацію до змін зовнішнього середовища, підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Фінансова стратегія виступає ключовим елементом загальної стратегії розвитку підприємства, оскільки визначає напрями формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, баланс між прибутковістю і ризиком, а також здатність підприємства забезпечувати безперервність діяльності в умовах турбулентності. Її розробка ґрунтується на глибокому аналізі фінансового стану, оцінюванні можливостей ринку, прогнозуванні тенденцій і сценарному підході до планування.

Розробка та реалізація фінансової стратегії в умовах невизначеності є необхідною передумовою забезпечення економічної безпеки, стабільності грошових потоків і досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства. Вона спрямована на формування адаптивного механізму управління фінансовими ресурсами, здатного гнучко реагувати на виклики зовнішнього середовища та забезпечувати сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Фінансова стратегія підприємства – це формування системи довготермінових цілей фінансової діяльності підприємства та вибір найефективніших шляхів їх досягнення [1, с.159].

Метою реалізації фінансової стратегії на підприємстві є забезпечення стійкого фінансово-економічного розвитку та підвищення вартості бізнесу шляхом ефективного формування, розподілу й використання фінансових ресурсів, оптимізації структури капіталу та забезпечення фінансової рівноваги в умовах динамічного та ризикованого зовнішнього середовища. Реалізація фінансової стратегії спрямована на досягнення стратегічних цілей підприємства, підвищення його платоспроможності, інвестиційної привабливості, конкурентоспроможності та здатності адаптуватися до змін кон'юнктури ринку, мінімізуючи вплив фінансових ризиків і невизначеності.

Основними завданнями реалізації фінансової стратегії підприємства є:

– забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства в коротко- й довгостроковій перспективі;

- оптимізація структури капіталу шляхом раціонального поєднання власних і залучених фінансових ресурсів;
- підвищення ефективності використання фінансових ресурсів через удосконалення системи планування, контролю та аналізу;
- формування збалансованої політики управління доходами, витратами та прибутком, спрямованої на зростання рентабельності діяльності;
- забезпечення фінансової гнучкості підприємства для оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища;
- мінімізація фінансових ризиків і створення механізмів їх прогнозування та нейтралізації;
- розроблення та реалізація інвестиційних програм, що сприяють інноваційному розвитку та підвищенню ринкової вартості підприємства;
- удосконалення системи фінансового контролінгу та моніторингу, що забезпечує прозорість і обґрунтованість управлінських рішень.

Процес розроблення та реалізації фінансової стратегії на підприємстві охоплює послідовність взаємопов'язаних етапів [2]:

Етап 1. Визначення загального періоду формування та реалізації стратегії. На початковому етапі здійснюється встановлення часових меж реалізації фінансової стратегії, що визначають її горизонт планування – коротко-, середньо- або довгостроковий період. Вибір періоду залежить від галузевих особливостей, динаміки зовнішнього середовища, рівня ризику та стратегічних орієнтирів розвитку підприємства. Чітке визначення часових меж дозволяє сформулювати логічну послідовність етапів реалізації стратегії та забезпечити узгодженість між фінансовими цілями й загальною стратегією підприємства.

Етап 2. Формування мети, стратегічних цілей та завдань фінансової стратегії. На цьому етапі визначаються ключові напрями фінансового розвитку підприємства, які відображають його місію та загальну концепцію функціонування. Формулюється мета фінансової стратегії, що спрямована на забезпечення фінансової стабільності, ефективності використання ресурсів і зростання вартості бізнесу. Паралельно формуються стратегічні цілі та завдання, які конкретизують напрямки дій у сферах управління капіталом, прибутковістю, інвестиційною та дивідендною політикою.

Етап 3. Конкретизація розробленої фінансової стратегії за періодами. На цьому етапі загальні стратегічні орієнтири трансформуються у конкретні фінансові плани, програми та показники, структуровані за окремими часовими періодами. Визначаються проміжні цілі, етапи їх досягнення, обсяги необхідних ресурсів і ключові показники ефективності (KPI). Такий підхід забезпечує можливість гнучкого управління фінансовими потоками та оперативного коригування дій у відповідь на зміни зовнішніх умов.

Етап 4. Розроблення фінансової політики за напрямками фінансової діяльності. Цей етап передбачає формування комплексу фінансових політик, які конкретизують стратегію за окремими напрямками: управління активами і пасивами, інвестиційною діяльністю, грошовими потоками, ризиками, дивідендами, витратами тощо. Впровадження узгодженої системи фінансових політик створює методичну основу для реалізації стратегії та сприяє підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами.

Етап 5. Оцінювання ефективності розроблення фінансової стратегії за напрямками. На цьому етапі здійснюється аналітична оцінка результатів реалізації фінансової стратегії, її впливу на фінансовий стан і конкурентоспроможність підприємства. Використовуються як кількісні показники (рентабельність, ліквідність, структура капіталу, оборотність активів), так і якісні критерії (гнучкість фінансової системи, здатність до адаптації, рівень ризиків). Результати оцінювання є основою для прийняття управлінських рішень щодо подальшого удосконалення стратегії.

Етап 6. Контроль та координація фінансової стратегії підприємства. Заключний етап передбачає здійснення постійного моніторингу виконання стратегії, аналіз відхилень фактичних показників від запланованих та своєчасне коригування управлінських дій.

Контроль забезпечує прозорість фінансових процесів, підвищує відповідальність керівників за результати та сприяє досягненню стратегічних фінансових цілей. Координація фінансових рішень між підрозділами підприємства гарантує узгодженість дій і ефективність реалізації обраної фінансової стратегії.

Отже, процес розроблення та реалізації фінансової стратегії підприємства є багатоступеневим і системним механізмом, спрямованим на забезпечення фінансової стійкості, зростання ефективності використання ресурсів і досягнення стратегічних цілей розвитку. Послідовне проходження етапів – від визначення часових меж і постановки цілей до контролю й оцінювання результативності – формує адаптивну фінансову систему, здатну оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Ефективна реалізація фінансової стратегії сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства, зміцненню його фінансової безпеки та забезпеченню сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

Перелік використаних джерел:

- 1.Химич І.Г. Фінансова стратегія як елемент фінансової стабільності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2013. №4(43). С.158-164
2. Хринюк О.С., Крижня В.О. Фінансова стратегія підприємства як головний інструмент його сталого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип.18. С. 581 – 587.

УДК 336

Гавришків Мар'яна

студентка групи ПП-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Науковий керівник: Маркович Ірина Богданівна

Доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПІДПРИЄМСТВО МОЛОДІ ЯК РУШІЙ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ДЕРЖАВИ

Молодіжне підприємництво є важливим економічним ресурсом держави, яке сприяє створенню нових робочих місць, залученню молоді до економічної діяльності й підвищенню економічної стійкості. Дослідження показують, що саме діяльність молоді в сфері підприємництва має потенціал для активізації інновацій та зміцнення середнього класу. У сучасних умовах, в Україні, у контексті воєнної агресії та масштабних соціально-економічних викликів, воно набуває статусу одного із ключових елементів стабілізації та відновлення економіки.

Розвиток молодіжного підприємництва має особливу важливість, оскільки молодь є значущою частиною економічно активного населення і може відіграти важливу роль у змінах. Згідно з українськими дослідженнями, сфера молодіжного підприємства залишається недостатньо вивченою та нестійкою: молодь не завжди має достатню підтримку, а інституційні, фінансові та освітні умови залишаються слабкими. Для держави це означає, що без активного залучення молоді до підприємницької діяльності існує ризик посилення безробіття, гальмування інноваційного розвитку та зниження потенціалу економічної стійкості. У науковій праці “Молодіжне соціальне підприємництво як шлях до відновлення економіки країни” наголошується, що в умовах нестабільності саме підприємництво молоді може стати чинником відбудови економіки

Молодіжне підприємництво спрямоване на вирішення соціально-економічних проблем ,створення нових робочих місць ,залучення молоді бізнес-діяльності, розвиток нових секторів економіки. Воно формує середній клас і підвищує ділову активність молодих громадян, що позитивно впливає на державу. Разом з тим існують чинники, які обмежують